

Издаје суботом.

Цијена:
За ПРВУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год.
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франка, на по
године 10 франка, на чет-
врт године 5 франка.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата ишаће се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца“ на Цетиње, а може
се и картом упутицом на
пошту у Котор. Доносица пи-
слу се уредништву. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За већу
на дуж вријеме мање.

ЦЕТИЊЕ. 2 новембра.

Док је губац „Владимира Моно-
маха, који ће на својим оклопним
плешима обилети руског Царевина око
свијета, просијенцао бучне валове југом
узорапог свијег мора, дотле су све
јевропске новине расправљале о знача-
ју похода Њег. Импер. Височанства у
Бечу и о сјајном и усрдном дочеку
којим га то срете Њег. Ц. и Кр. апост.
Величанство Тесар.

Аустро-Угарске новине, без раз-
лике племена, језика или политичке
странке, — а има, хвала богу, и
племена, и језика и политичких стра-
нака од сваке руке у сретној Тесар-
евини — све се радују том догађају,
наравно свако са свога гледишта и са
својом разликом. Док се једна поло-
вина, немачко-мадарске, с „Нов. Сл.
Прессом“ на челу, више радује дола-
ску Царевине у Беч, дотле се друга
половина, словенска, и с једне и с дру-
ге стране Лајте, више тјешни срета-
њем Тесаревим. Немачко-мадарској
странци много је мио долазак Царевин-
е у Беч, јер у њему виде неки до-
каз, да се Русија не туђи толико трој-
ног савеза колико се чинило, и да се
смијерови тројног савеза не морају ба-
шито сукобити са правцем руске поли-
тике.

Бечке па и берлинске новине мно-
го спомињу том приликом и нама бр-
зојављени чланак „Новога Времена“,
који је писат уочи подаска Царевине
и којим се признаје и хвали умирење
и омеч (détente) што је настала у Јев-
ропи иза путовања немачког Цара.
Док бечки листови, наиме „Нова сл.
Пресс“, падазе у том угодан знак по-
правке општег стања, пошто се већ
и тај љути „панслависта“ упитомио,
дотле се, негда Бисмарков а сад Ка-
прљев лист, ваздашњи „Kanzlerblatt“,
„Nord deutsche Algem. Zeitung“, мр-
годи на тај говор, те осорно напомиње,
како то није искрена склоност к миру
која је привољела руски лист на тако
помирљиву изјаву, по је то само
зато, што Русија још није спремна за

велики рат. Са вепски листови то бер-
линско мргођење, очевидно не без раз-
лога, објашњују просто злобом и па-
кошћу, што виде прилику, да би се
Аустро-Угарска могла с Русијом по-
годити и без Берлина. Прашки „На-
родни Листи“ сјећају се при том, како
је руски Царевин прије три године,
враћајући се из Виртенберга дома,
прогргао кроз Берлин, и не видив
старога Цара Вилхелма I, а сад се у
Бечу јуби са Тесарем. Мање се спо-
миње, и у Бечу и у Берлину, она дру-
га изјава „Новога Времена“, да се
Царевин да то зауставио у Тесареву
граду, што је из Беча дошла порука
да се то жели.

Како било, тек то је јасно, да је
Русија невјеста, око које обилазе
много просиоци, те и најбољи прија-
тељи хоће ради ње да се заваде, само
ако она једног мало јенше погледа.

Распра између отоманске порте
и православне цркве цариградске сто-
ји на истом мјесту. Глас о поруци
селенскога патријарха, или синода,
автокефалним црквама православним
ради сазива селенског сабора, још се
није поуздано потврдио.

Међутим, извршењу наредбе сино-
дове о затварању цркава као да је
ове недјеље била највиша сметња у —
писарници бечкога Кор. биро-а. Као
што нам он јавља, на три мјеста био
је народ „индиферентан“ према том
цину, а на два мјеста противиле су се
владике затварању. При том не спо-
миње бечки наш извор ни која су то
мјеста, ни како се зову владике. Па
бар да је јавио, да ли су цркве оста-
ле отворене, или су се затвориле и
против њихова отпора и, ако су за-
творене, ко је то био јачи од вла-
дике.

Грчка пријестолна бесједа није
ни најмање раздвојила ову армонију
јевропскога мира. Да ли ће се то и

Крићанима свидјети, који су се по
прилици сасвим другом нечем падали,
то не знамо. Толико би се пак могло
рећи, да ни Трикупис не би написао
дружичју бесједу, да је на влади. Раз-
лика ће се, може бити, показати тек
у даљем раду.

Бивши Краљ Милан оставио је
Србију у очи састанка народне скуп-
штине и, као што новине дознају, не-
ће се дуго враћати. У Бечу се са-
стао, по тамошњим новинама, и са бив-
шим Књазом Бугарским, садашњим
бесарским пуковником, Александром
грофом Хартенау. Кажу да је саста-
нак био много усрдан, загрлише се и
пољубише се. Први састанак, први
загрљај и први пољубац иза — Слив-
нице.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 2 новембра.

(Из Двора.) Њихова Импер. Висо-
чанства, Књаз Ђорђе Максимовић-јапо-
вић и Књагиња Стане Николајевица,
са Њепом Свјетлости Књагињом А-
ном, кренули су у сриједу у Котор,
оклеи су, на лојдову вапору, отпуто-
вали до Опатије, да виде Књаза
Николу Максимовића, брата Кња-
за Ђорђа, који се тамо лијечи.

(30 година) навршило се у прош-
лу суботу, од како су се вјенчали
Њихова Височанства, наш Књаз и
Госпођа Књагиња Милена, у влаш-
кој цркви на Цетињу.

У спомен тог сретног дана било
је у суботу, 27 октобра, свечано бла-
годарјење Свевшњему, на изобилу
којим је благословно преугледни брак
нашег Владарца и наше Владарке.
Службу божју служаше високопрое-
штени Митрополит Митрофан. У пре-
пуној цркви бјеху: Њихова Височан-
ства, наш Књаз и Госпођа, Њихова
Импер. Височанства, Књаз Ђорђе Мак-
симовић и Књагиња Стане Нико-

лајевица, Њих. Свјетлости Књаз На-
пљедник Данило и Књаз Петар Кара-
ђорђевић и Кнегињице Јелена и Ана.
Преставници вел. држава при нашем
Двору бјеху у великој гали, исто као
и министри, војводе и остали чиновни.
И око цркве бјеше много народа.

(Промјена крсног имена.) Јављамо
свијема пријатељима Књажевице Пе-
тра и Арсенија А. Карађор-
ђевића, да су они, по одобрењу пр-
восвештеника наше свете православне
цркве у државама српским, Њихових
Високопроевештентства Господина Ми-
трополита Михаила и Господина Ми-
трополита Митрофана, промијенили сво-
је досадашње крсно име, св. Климента,
на св. Андрију Првозваног, и да већ од ове године почињу слави-
ти то своје ново крсно име.

(Избор.) У прошлу недјељу бира-
ли су грађани цетињски себи кмета.
Изабран је договорно и сложено, бив-
ши директор гимназије и ректор бого-
словје пређашњи уредник нашег ли-
ста, г. Војо Новаковић.

(Одликовање.) Његово Височан-
ство, наш Господар и Књаз, изволио
је, на дан Свога рођења, одликовати
царско отоманскога консула у Одињу,
Фејзи бегу, Својим крстом Данила I
трећег степена. Честитамо.

(Марко Атанасов Мушовић.) по-
знати родољуб Србин Македонац, до-
шао је у прошли уторник на Цетиње.
Г. Марко Атанасов почео је рад на
јавном пољу, кад су га његови зем-
љаци, године 1885, послали у Русију.
Тада је имао част изаћи пред лице
Његова Импер. Величанства Цара А-
лександра III, што су споменуле све
знатније новине руске, препоручујући
руском народу праведну ствар Срба
Македонаца. Амо је дошао преко Ср-
бије.

(Духовне бесједе изван цркве.)
У неђељу 21 октобра говорио је про-
повијед ученик трећег разр. Богосл.-
Учит.Школе Јован Лековић „о кетви“
на тему треће божје заповиједи, а
исте неђеље критиковао је Јован Ву-

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

НЕКОЛИКО ЦРТИЦА ИЗ ДЈЕТИЊСТВА ПЕ-
ТРА II. ПЕТРОВИЋА ЊЕГОША.

Сабрао

Вељко Радојевић.

Да бих се ма и у колико одужио
сјени тог великог генија српскога, чије
ће име вјечно живјети у српском по-
кољењу, чије је име златним словима
убијежено у повјести српској, чије је
име и у свјетској повјести убилежено
међу велике мужеве деветнаестог ви-
јека — покушах, да покуним све оно,
што сам могао о истоме дознати.

Све што ћу да причам суштина је
сама, која се никако не да порећи,
коју је старац од прошлих осамдесет
година — Петар Достинић — као
очевидан и судруг тог великог генија,
из млађаних дана тако живо у својој
памети очувао за успомену неумрлог
му судруга, с ким је — као што ће
се касније видјети — доста хљеба и
соли попио, с ким је провео много оних
веселих дјетињских часова пуних нај-
слађих успомена: једном ријечи: с ким
је сваку слатку и горку чашу испио
за времена трогодишњег им удружња.

И ако сам оштрије развео ово
неколико блиједних цртица, у којима
се што шта удаљује од самог натписа,
— то сам урадио с наміјером, да упо-

знам читаоце и још с чиме из доба
дјетинства, а уједно, да му
буду оригиналнија причава старца
Петра, што му, надам се не ће бити
на одмет.

Чим вјерније снимим моје слабо
перце поједину ријечицу овог доброг
старца, тим ћу се сретнијим сматрати,
завршујући ово неколико цртица
из дјетинства Петра II. Пе-
тровића Његоша, или — као што
старац Петар вели — Рада Томова.

I.

Долазак Рада Томова у
Херцег-Нови. — Одијело Ра-
дово. — Раде с Петром у конта
Ђорђија Војиновића.

Ујак ми је — отпоче Петар —
био калуђер, игумен у манастиру Са-
вини а уједно и парох тонаљски, гдје
је и дјецу поучавао. Онда није било
високих наука, као данас. Кад је ди-
јете изучило мали и велики „Бук-
вар“, „Часловат“, „Мјеснословац“,
„Псалтир“ и јеније црквено
изучило је све науке!

Владика Петар (пошљедњи свети
Петар) пише писмо мом ујаку — Јо-
сифу Мршићу, реченом Троновићу —,
у ком му јавља, да ће довести сино-
па Рада, да га школује. И кроз неко-
лико дана били су у нашем конаку.
— С Радом је дошао стриц му Петар
и Саво, отац му Раде, архимандрит

Јосиф Павковић — настојатељ мана-
стира Острога —, протоиер. Никола
Матаковић, један Вукотаћ с Чева и
један Пророковић — ујак владике
Рада —, али му не знам имена. Новљани
су их свечано дочекали, као год Срби
православне вјере, тако и католички
Владика је Петар са синовцем стано-
вао с нама у хелији на Топлој, а о-
стали гости у манастиру Савини.

У оно доба бијаше у Новоме чу-
вешком и богатом „фамилија“, па су се
надметале: ко ће прије да угости наше
Црногорце; а чешће су позивали вла-
дику и на ковак, али он је сваки пут
најуљудније захвалио и остао у нашој
скромној хелији.

Високи гости пробавили су с нама
осам дана; девети дан отпутоваше.
При поласку препоручио је владика
Петар Раду, да слуша учитеља као
свога оца. — Раду је тада било три-
наест година, *) а изгледао је као да
му бијаше осамнаест. Бијаше висок,
поштрих плећи и тајан. Ја сам према
њему изгледао као дијете од тринаест
година, прем да сам био много старији
од њега. **)

Раде је увијек лијено одјевен
ишао, по црногорски: капу црногорску,

*) Дакле Раде је дошао у Нови год. 1826.
или 1827.

**) Рођен 29 јуна 1807. Старији од Рада 6.
год. и 4. мјесеца. В. Р.

бијелу кошуљцу с подвртном огрли-
цом, цмадан, бјелачу од палка а пре-
ко ње златом извезену ћечерму, гаће
од плаветне рапе, бијеле сукнене до-
кољенице и опанке. Љети је ишао обич-
но удећен и бос.

Заједно смо учили, заједно се
играли на пловке и на орахе, заједно
смо вечеравали и обједовали, заједно
спавали и ишли с ујаком у милостињу;
једном ријечи: нигдје један без другог.

У оно доба најбоље живљаше у
Новоме конте Ђорђије Војиновић, па
и његов син Јово — отац данашњег
конта Ђура Војиновића — њаше у
школу у ујака ми. Више пута не би
дошао Јово у школу ако ја не бих
пошао по њ јер служавка не имађаше
увјек времена да га доведе. — Јед-
ног јутра, у брзо по доласку Радову,
дошли сви ђаци сјем Јова Ђорђија;
те ће ујак мени:

— Ајде, Петре, с Радом, па до-
веди Јова; видим ја, да он неће доћи.
Те ти ми објавица весело пут Но-
вога.

Кад смо дошли тамо, закуцамо на
врата; у то изађе служавка. Чим нас
спази, отрча и каза да сам дошао по
Јова; за тим се поврати и рече нам
да уђемо у кућу, па да причекамо док-
ле мали руча. Уђемо у кућу, скинемо
капике и узаслони смо се у крај врата.
Јово ручаше. На тањиру пред њим

косавовић проповијед Јована Пешића „о једнакости међу људима“, коју је Ј. Пешић с мјеста бранио.

У недељу 28 октобра говорио је Јован Вукосавовић проповијед „о љубави према Богу и ближњему“ на тему прве и друге Божије заповиједи. Исте недеље критиковао је Илија Јовићевић проповијед Јована Лековића, коју је Лековић бранио.

Сјутра у недељу 4. окт. говориће проповијед Перо Мартиновић „о поштовању родитеља“ на тему пете Божије заповиједи, а Стефан Бојовић критиковаће проповијед Јована Вукосавовића.

Књижевност.

Примили смо на приказ:

Черногорја, ње ея прошлост и настојаше.

Географија, — историја, — етнографија, — археологија, — современное положение. Составилъ П. Ровинскій.

Томъ I.

Санктпетербургъ. Типографија императорской академіи наукъ. 1888 (година кад је рукопис предат у штампцу).

Страна XXIV и 881. — Са једном земљописном картомъ Црне Горе.

Прије но што приступимо приказу — ако не цијелог тог монументалног дјела, чему би требало више и времена и познавања ствари но што га има у нас, оно бар појединих дијелова му — ми ћемо, у најближем броју, донијети преглед обилате садржине.

Горски Вијенац владике црногорскога Петра Петровића Његоша.

Увод и коментар написао др. Милан Решетар.

У Загребу, штампала „Дионичка тискарна“, 1890.

Ми ћемо се у другом ком броју више позабавити око те књиге, о којој сад већ можемо рећи својим читаоцима, да је вистину на дику српске књижевности.

Изишла је Х. свеска „**Нове Зете**“ са овом садржином:

1. Петар П. Петровић-Његуш П. до посвећења за владину. Пише др. Л. Томановић. — 2. Совет од Јосипа Берсе. — 3. Два дана на Лопуду од Л. Војновића Ужичког. — 4. Владимир и Косара. Романса од Д. О. — 5. Из Спахијевог доба. Приповјетка. (Свршетак). Превод с руског од Ј. Петковићке. — 6. Лука Ботић. Од Т. — 7. Јуначке народне пјесме. XI. Женидба Ивовић Комнена. — 8. Ковчежић записа. Пише Момир. — 9. Наши листови. — 10. Јавна говорница. — 11. Културне биљешке. — 12. Одговори уредништва.

Вјесник. Хрватскога Археолошког Друштва. Година XII. — Бр. 4.

Садржај. 1. Книшки споменици хрватско византинског слога у загребачком археолошком музеју. Табла I. бр. 1—14.

стајаше здјелица каше засмочане уљем. На то, радознао, запитам госпођу за што Јово не пије кафе, него руча каше.

— Не воли кафе, — одговори госпођа и понуди нас кашом, на што обојица пристадемо: примањемо се столу, на ком служавка бијаше донијела тањирџи каше и двије ошнице, на онако остојке ударимо по каши. Мало за тим рећи ће госпођа:

— А чиј ти је ово младић, Петре?

— Синовац владике Петра Петровића, — одговорим.

Кад је госпођа то чула, заповије служавци да нам принесе столице; и тако нас понуди да сједнемо. По што смо одустали од јестива, поведе нас у другу собу и сједне нас на канапе, гдје нас је којешта запиткивала. У то се и Јово преобукао, и кренемо у школу. У путу ми шапну Раде у шади:

— Видиш ли; да ти није мене било, не шћадњаху те попутити столицем, нити ли сјести у канапе.

II.

Раде и Петар с игуманом Јосифом у милостињу.

За мога дјетинства — послје мале почивке настави Петар — боље су и године рађале. Сами Турци, који су у оно вријеме владали Суторином, пмавали су по сто и педесет барјела вина.

Фрањо Радић. — 2. Старобосански надписи у Босни и Херцеговини. Вид Вудетић Вукосавовић. — 3. Средовјечни надписи у Задру, Фр. Радић. — 4. Критика. — „Хрватски споменици... из добе народне хрватске династије“. Написао Фран Булић. — Наставак и наставак. Фр. Радић. — 5. Дописи. — 1. Фр. Андрија Вукићевић из Карина. — 2. Антон Колнаго из Поседарја. — 3. Д. Петар Станић из Врлике. — 6. Разне вијести. — 7. Гласник старинарскога друштва у Книни.

Редовито тромјесечно извјешће књишкога старинар. друштва. — Биљешке кроз старинарске ископине у Книшкој околици од г. 1885—1890. — Наставак.

Обзване уредништва. Виесник за сада излази ће свака три мјесеца. — Годишња претплата стоји 5 фор. а вр. за све аустријско-угарске земље; а за иноземство 8 марака или 10 франака.

Списи, пошиљке и годишња принесици имају се од сада отпирљати под насловом: Хрватскоме археолошком друштву у Загребу (у земаљ. музеју).

Нарудбе на предбројку Вјесника прима и књижара Л. Хартмана у Загребу. У Загребу, 1 октобра 1890.

Изишао је Сандићев велики „Годишњак“, календар за просту 1891 годину. Опширнији оглас књижаре и штампара браће М. Поповића донијећемо у другом броју.

ОЧИНЦИ И ПАБИРЦИ.

(Види бр. 43)

— На то не треба тек видјети; то ти казује члан други „основних правила, како ће друштво свој задатак вршити.

— А како гласи тај члан?

— Ма прочитамо га мало час.

— Не мари, прочитај ми га још једанпут; чини ми се да сам нешто замјерио, нешто ситно, као што ће се можда теби чинити, али доста значајно.

— Е, ако ћеш и ту замјерити, тада би ти ваљало наредити, да тражиш пјеге у сунцу.

— Прво ме чуј, па онда збори о сунцу. Дану; прочитај тај члан, од ријечи до ријечи.

— Ево ти, кад си навално:

Члан 2.

Друштво ће свој задатак вршити; а) издавањем ваљаних књига, слика и песама; б) подизањем и потпомагањем школа и цркве, где буде потребно; и в) новчаном помоћу, где она буде затребала.

— Једи то све?

— Сав члан други.

— Лијено. „Основна правила“ то је закон друштва Св. Саве, исто као што је нама, на прилику, наш „Имовински законик“, па још и више.

— Како више?

Једног дана о тргању (берби) крене се мој ујак у милостињу, да купи маст, с њим одемо и ја и Раде, а црковњак гоњаше мазгу, на којој бијашу два велика мијеха, у чем ћемо слијевати маст. Ујак је јахао, а ми смо пјешачили. Дођосмо у Суторину крај турске тврђаве. Турци нас лијепо дочекаше и угостише кафеом. У нека доба запитаће један сиједи Турчин мога ујака, показујући руком на Рада:

— Окле ти је ови јунак, калуђере?

— Из Луштице, — одговори ујак, бојећи се казати истину.

— Узјашите, момци, — рећи ће нам за тим један други Турчин, по имену Имбрага Диздаревић, показујући на коње, те пасијаху пољем.

Ми ради обојица; али се бојимо ујака, па не говоримо ништа.

— Елате, ако су мирни коњи, — дода ујак.

Радосни потрчимо коњима и Раде брже боље ухвати једнога и узјаха; а ја — да ти право речем — мало бијаш вичан коњима, те не смједох. Видећи то један Турчин, дође к нама, ухвати ми коња и узјаха ме. На једаред заупуцаше пушке по више Суторине, по Жвињима. Турска стража, која је била у Жвињима, опазила нас, па мишљела да смо њихови поданици, те нас гађала из пушака, јер ми један

— Више за то, што смо ми могли живјети до сад без „Имовинског законика“, а друштво Св. Саве није могло живјети ни часа без „основних правила“ својих.

Нека ти буде: по закон је закон. Што даље?

— Ти знаш, већ по том нашем закону, како се ни у закону. Знаш да је као прва погодба, да су јасни и разговјетни, да у њих нема ни једне ријечи мање него што треба да се лијено разумије, по што тако ни једне ријечи преко потребе.

— Па зар ти ово није доста јасно?

— Јасно и прејасно; а прејасно исто тако не ваља као и нејасно.

— Теби је оно прејасно, а ти си мени нејасан, па мило за драго.

— Ево да ти будем јаснији: У сваком задатку назначеном словима а), б) и в) има по која ријеч залишка. Под а) имају двије, под б) три, а под в) четири ријечи, без којих је могло бити, па да се ништа не одузме од онога што се мислило и што би снаки писмени Србин разумио.

— То би бар био неки правилни напредак: 2, 3, 4, —

Да, то би било по пропису кнеза Михаила.

— Како то?

— Причају о њему — *relata refero* —, кад му је неко, који не бијаше његов подложник, предлагао да дадне својој држави прави устав са свијем слободама, да је он тада тога зашитао: „Умијете ли ви бројити?“ „Умијем, Господару.“ „Дану бројте!“ „Ма шалите ли се?“ „Не ја, богами, но бројте!“ „Е, кад је тако, ево: 1. 2, 3, 4, 5. и т. д. „Доста!“ прекиде га кнез, „Ето видите, тако се броји, а не 3, 7, 15, 50 и т. д. Тако вам је и са слободама и сваким државним напретком. Полако, полако, па ће све бити. Не ваља бити ни лијен, али је често још грђе бити брзоплет.

— Па то је правило много старије од кнеза Михаила. Још Римљани су имали своје *festina lente*, па Грци —

— Ја не вељу да је то рођена мисао кнеза Михаила, — он има ону другу која „погинути неће“ —, само је то најновије српско издање тог старог начела.

— Ти мене заговараш. Није разговор о кнезу Михаилу, већ о друштву Св. Саве и о члану другом његових основних правила. Треи ми једног те двије три ријечи!

— Није то двије три —

— Па двије, три, четири, свега девет, — већу да ми дарујеш ни једне.

— Стој! Док смо још при мате-

матници, да свршимо операцију упоређењем броја непотребних ријечи према потребним, у свакој реченици. У „задатку“ под а) рекох да има двије не потребне ријечи. Изброј, колико је свега.

— Свега је шест.

— Дакле, трећина непотребних. А колико је свега у другој?

— У другој под б) има свега девет ријечи.

— А три непотребне, опет трећина. Сад у трећој?

— У трећој под в) има свега опет шест.

— Свега шест, од којих четири залишне, а само двије од пријеке потребе.

— Од кад се стил оцјењује математиком.

— Бројеви су најпоузданија мјера, то је стара ствар: нова је само примјена. Даклем, видиш да је прогресија сасвим правилна. Сад ми само остаје, да непознате количине замјеним познатима, да ти докажем залишност оних ријечи.

— Једва један пут! Ела, чоче, ела!

— Под а) мислим да су залишне ове двије ријечи: ваљаних и песама. Да ће друштво Св. Саве издавати само ваљане књиге, то се по себи разумије, бар онако ваљане, колико његови најбољи чланови разумију. То је исто тако сувишно, као што је и при крају члана 10-ог, а у реченици „да помажу главни одбори у вршењу друштвенога узвишенога задатка“, ријеч узвишенога сасвим сувишна. Ко ме се „ширење просвјете и његовање националног осјећања и врлина у српском народу“ не чини само по себи довољно узвишено, томе се неће то ни мало узвисити, ако му се још приједом каже: То је узвишено! На што то самохвалисање? То ми изгледа, као да се удара у бубаљ: „Купујте, господи и браћо, све књиге Св. Саве, јер све су ваљане, јер друштво врши свој задатак (види члан 2 основних правила) издавањем само ваљаних књига. Бум! бум! Упишуј се у чланове друштва Св. Саве, сав народе српски, јер његов је задатак узвишен! То не само да је залишно, но је и недостојно ваистину узвишеног задатка друштвеног. Тешко је наћи у српском језику ријеч којом би се довољно означила особина из које је проклијала та залишност. Инглези то зову *snobishness*.

— Ја бих прије рекао, да је у том случају ријеч „ваљаних“ недовољна, те да би је ваљало поуминити којом ближом одредбом. Јер имају књиге,

поданик турски православне вјере није смио тада јахати коња кроз турско. Срећом нашој премашине нас танад; а ми опучи коње, па бјеж ујаку. У то завика један Турчин искрај тврђаве:

— Не гађајте не гађајте-е-е!.. Оно су из Њемачке — (Нијемцима зваху поданике аустријске.)

Ујак се бијаше жестоко поплашио; не толико ради мене, колико ради Рада.

Пошто смо напунили мјехове и натоварили, кренемо натраг. На мосту, на врх Суторине, бијаше једна крзма, гдје нађемо старца Саву Лучића — пароха жвињског — великог пријатеља мога ујака, који га позва на конак. Ујак ми дакле оде с попом, а ја, Раде и црковњак одемо кући.

Доцније нам је причао ујак, да је те вечери замолио попа да јаше на његова коња, али поп не хтједе, бојећи се да га не опазе Турци. За то ни ујак ми не хтједе јахати, него су обојица пјешачили, а коња водили за собом. Сјутри дан ујак измоли од Турака ферман, да поп Сава може јахати коња свуда кроз турско; и од тада је јахао, кад год је затребао.)*

III.

Раде и Петар с црковњакком

*) И дан данас веде да се налази тај „ферман“ у његова Шипра Лучића сн Жвиња.

којима је сва јевропска критика признала да су ваљане у својој врсти, па ипак друштво Св. Саве не би смјело мислити, као што и неће, на издавање таквих књига. На прилику Золини романа, рецимо „Звијер човек“, — Но доста си жао на једној ријечи. преседлај на другу.

— Не бих ја, ваистину, ни заео за једну ријеч, да се не налази у спису који би требао да је написат за вјечност, да се уреже у стапац камен или да се носи о грлу као запис. — О другој ријечи нећу ти много дуљити. У књигама могу бити и пјесме, и ријечи и напјеви, зато је сувише било додати још и „песаме“.

— Пређимо на слово б у к и.

— Буки и вједи можемо трети о једном трошку. Мислим да је довољно било рећи, да ће друштво вршити свој задатак б) подизањем и потпомагањем школа и цркава, а да је додатак „гдје буде потребно“ сасвим непотребан.

— Ти велиш као зато, што нико неће дизати цркве или школе гдје нијесу потребне? Но зашто то не би могло бити? Може да има повелики крај, гдје народ не чује потребе ни за цркву ни за школу. Па ипак би друштво само вршило свој задатак, да ту подигне просвјетне храмове, дако би се народ на то навикао, те му то постала потреба.

— И у том случају залишне су те ријечи, јер тада је то потреба друштвена, друштвеног задатка, потреба субјективна, ако није народна, објективна. Но о том бисмо се још могли препирати; али која му је невоља била увјеравати, да ће друштво дати новчану помоћ, „где она буде затребана“, то не могу никакo разумјети.

— То значи да ће се свака пара двапут обрнути док се не изда.

— Нијесу сви Срби спромаси, хвала богу. Има их доста којима „новчана помоћ“ друштва св. Саве неће никад „затребати“. Но тијем неће друштво ни наметати својих новаца, о томе тек не треба особитог увјерења. Којима пак друштво буде дало, „новчане помоћи“ о таквијем се неће посумњати ни „безума“, да им је ваистину и „затребала“.

ПРОСВЈЕТА

„МАТИЦА СРПСКА.“

Састанак књижевног одјељења 1 (13) септември 1890.

Председник напомиње, да је нарочити задатак овог састанку, да бира себи под председника и књижевни одбор од 10 чланова.

— Свугдје је Раде ишао са мном, а особито по селима, гдје му бијаше најдраже. Чи и у дрва је ишао с нама, те би увијек доносио собом или балицу или билицу — само да не иде празан —, за што га је ујак више цута псовао и говорио му да то не ради; а он би му одговорио:

— А могу ли, оче, доћи празан, а они да носе?...

Једаред је и на Убле ишао са мном. — На Ублима бијаше онда парох поп Митар Васиљевић, кум мога покојног оца. Једног дана морадох ићи поцу, да му крстим дијете, е отац ми бијаше болан. Раде измоли у ујака ми допуст, те дође са мном. Кад смо се враћали с Убаза, пратио нас је поп и неколико главара убањских с баријакoм читав сат ода. Раде је тај дан био изванредно весео и рекао ми је, да му је то најмилији дан, што је провео са мном у друштву.

Једног љета био је заспао на црквеној огради, која је била висока два до три лакта, и некако у спу стропошта се на земљу. На то љу ја њему:

— Удари ли се, Раде, јадан не био?

— Зар би се могао ко ударити с оволике висине?! — одговори поновно, показујући на зид.

Једне вечерње узео ја на звоним у велико звоно, а, пошто не бјеше

Бира се за подпредседника др. Ђорђе Дера, досадањи подпредседник, а у књижевни одбор бирају се ови чланови: Аркадије Вараћанин, Јован Грчић, Милан А. Јовановић, Стеван Лекић, Стеван Миловић, др. Илија Огњановић Сава Петровић, др. Милан Савић, Александар Сандић и А. Хадић.

Непознати писац шаље на оцјену и награду своју трагедију у 5 чинова с натписом: „Краљ Стеван Дечански.“ На дјелу и на запечаћеном писму, које скрива име писачево, налази се натпис: „Не мадакши млада снага, Не помјери пута права, Нек те мука не најдача, Нек те слава не успава.“ З. Ј. Ј.

Издаје се на оцјену члановима: Милану А. Јовановићу и Стевану Миловићу.

Члан А. Сандић, који је поднио био као своју властитоост. Пјесме Милана Верића, с молбом, да му се одреди помоћ ако би их могао штампати, — јавља, да му је Јован Живановић, коме су те пјесме биле на оцјену, вратио исте с изјавом, да их не може прегледати.

За оцјену споменутих пјесама умољава се члан Јован Грчић, с позивом да послјег прегледа овамо јави, да ли заслужују да им се ради штампања одреди каква год припомоћ.

Чита се одлука главне скупштине, којом се одобрава прорачун о фонду за годину 1891.

Потом прорачуну одређено је на књижевне циљеве, и то:

1. На штампање „Бетониса“ . . . 1600 ф.
2. „библиотеку“ . . . . . 200 „
3. „награде“ . . . . . 150 „
4. „новине и повремене листове“ 300 „

Узима се на знање и равнање, и уједно се по предлогу члана А. Сандића, примљеном у скупштини, изапишу чланови: Андрија М. Матић, А. Сандић, Милан А. Јовановић и Ф. Оберкнежевић, — да прегледа библиотеку матичину и да јаве, којим би и каквим дјелима старијих српских књижевника ваљало поунити библиотеку.

Чита се одлука главне скупштине, којом се одобрава прорачун о фонду Јована В. С. Милутићког за год. 1891.

По том прорачуну долази на књижевне награде 1200 фор.

Узима се на знање и равнање.

Чита се одлука главне скупштине, којом се одобрава прорачун о фонду Петра Кољевића за годину 1891.

По том прорачуну на издавање „Књига за народ“ 600 фор.

Узима се на знање и равнање.

Др. Ђорђе Дера подноси своје мишљење о шаљивој игри у 3 чина с натписом: „На лијеп начин“ од дра Милана Савића.

Писац те шаљиве игре узео је гравиро за то своје дјело из друштвеног и породичног живота, из кога шаљиве игре обично црпу своју материју. Писац је за ту своју шаљиву игру изабрао zgodно гравиро, и он га је према захтјевима шаљиве игре у опште добро употребио. Особе, које играју у том комаду, разликују се и карактерисане су вјерно и доследно; изнесене су тако, да нас заинтересују и привлаче на се нашу пажњу. У игри нема, истина, много заплета, али га ипак према уском оквиру комада има толико, да ће побудити пажњу гледалаца и одржати је до краја. У игри има двије главне особе,

копопа на маломе, Раде се попео на цркву да звони у мало. На једном паде мачка с цркве, која послјег неколико дана и крена.

— Шта уради, Раде? — рекох.

— Што сломи мачку?

— Не крив јој ја што је дошла за мном на се није умјела чувати, — одговори.

А кад сам чуо, да је онако млад умро, и нехотице се сјетих овога случаја с мачком, јер — веле — ко год убије мачку, не може дуго живјети.

IV.

Радово понашање у школи.

— Радово понашање у фратра.

Раде је учио — настави Петар — боље од свију нас ђака, а било нас је преко двадесет и сви су се скоро запознали сјем мене. Кад год би коју што затребовало из друге собе, за школског времена, увијек би послао Рада да му донесе, јер га је о чуда љубио, а све због његовог онтроумља. — Тако једном затреба нешто ујаку и, као обично, посла Рада да му донесе. Раде је хитро скочио, да послуша свог учитеља, а био је бос (као што је обично љети одио по кући и онуда око цркве), те некако, да прије дође, тукуицацем о таван, на што се поче смјати судруг му Стево Калуђеровић, син попа Петра Калуђеровића

које стоје једна према другој у једнакој вожности, али оне играју своје улоге тако, да не кваре јединства радњи, на против уносе у игру више интереса. Рада брзо тече, дијалози су кратки и живи, зачиње ни шалом и досјеткама. Цијелу шаљиву игру провијава свјез, природан, неусиљен тон, који пријатно утиче.

Стављајући ону шаљиву игру и под строжије мјерило, изриче оцјењивач свој суд, да је она у опште добро написана, да њене добре стране знатно претежу, те предлаже, да се она прими за „Бетонис“ и награди.

Оцјењивач наводи даље да је писац споменуте шаљиве игре међу тим у свом дјелу нешто мијењао, те за то предлаже, да се та шаљива игра даде још коме на оцјену.

Предлог се прима и за оцјену шаљиве игре умољава се члан Јован Грчић.

У одбор за издавање „Књиге за народ“ из задужбине Петра Кољевића бира се А. Сандић на мјесто пок. Новака Радоњића.

Осим тога расправљено је више предмета, који су се тицали питања стипендијских задатака, што се налазе под управом матичином.

Члан А. Сандић предлаже, да књижевно одјељење поттикне својим путем и начином издавањем „Зборника старинских споменика књижевних, који се тичу историје народа нашег и живота му у овим крајевима“.

У тај зборник да се наштампану и старинска писма људи знаменитих и свана писмено сачувана акта званична у разним архивама.

А како „Матица Српска“ од свог прихода нема потребна трошка за овако издање, то да се књижевно одјељење образложеном преставком обрати патријарху српском Георгију Бранковићу, да поради у српско црквеног сабора нашег, да у прорачуну свом годишњем намјењује по једну своту трошка на издавање овог зборника старинских споменика књижевних, а књижевно одјељење да се састара за редиговање и надгледање штампања.

Предлог се прима и у смислу истог има се подијети представка Његовој Светости патријарху српском.

Примили смо ову објаву:

Јављамо, да се српско акад.-лит. друштво „Стражилово“ на својој главној скупштини 6. (18.) окт. т. г. конституисало изабравши овај одбор:

За предједника: Војислава Ж. Ђорђевића, медицинара, за подпредједника: Душана Пелеша, правника, за I. тајника: Стевана Ј. Стојковића, правника, за II. тајника: Милана Јокића, медицинара, за благајника: Валтазара Богојевића, медицинара, за књижничара: Ненада Пенадовића, медицинара, за ревизоре: Уроша Борића, медицинара, Михајла Вакетија, медицинара Миту Харабела, медицинара.

У Грацу, 10 (22) октобра 1890.

Стеван Ј. Стојковић Војислав Ж. Ђорђевић
I. тајник предједник.

из Теклића (из Црне Горе). А Раде ће њему ердито:

— А што се смјеш, проклети Теклићу!... Валај ја јесу Теклићи најпроклетији људи све Црне Горе.

Ујак се само смјјао ердити Радовој и псовао Стева.

У оно вријеме живљах у Новоме, у католичком манастиру св. Антонија, један врло побожни старац — зваху га Пијеро пресиденти —, који је дневно по један сат учио мене и Рада рачуне, читат' и писат' талијански и тако даље; па би ме чешиће прекорно да слабо учим, наводећи ми за примјер Рада, ког је очински љубио, а све због његовог изванредног памћења. — Пијеро пресиденти био је јакo изобразан, те је учио скоро сву угледију дјecu из Новогa, а није узимао никакве плате, већ ако би му родитељи дјечи што даровали по што шта о божиху и о ускресу; и то му је била сва награда за труд.

* * *

Старац је свршио своје приповиједање, жалећи ми се да не може даље и обећавајући ми, да ће ми другом приликом и још штогод приповједјети из дјетинства нашег пјесника орловског полета — како га оно, ако се добро сјећам, назва г. Марко Цар. — Обећа

УМЈЕТНОСТ.

Примили смо овај брзојав, из Прага, 28 октобра:

Пјесме, које је Чех Ј. Куба ове године, у прољеће, скупно у Црној Гори, пјеване су данас у дворани нашег друштва пред многобројном публиком умјетника и других најотмјенијих лица, а примљене су са највишим одушевљењем. Живјела јуначка браћа Црногорци!

У Златном Прагу.

Умјелецка бесједа.

Надамо се, да ћемо у најскоријем броју моћи донијети опширније оцјене прашких листова о том догађају, колико радосном по Црну Гору и творачки дух њена народа, толиком личном по нашу браћу Чехе, те највише умјетничке прегоаце у цијелом Словенству.

Данашње прашке новине јављају, да је у исто вријеме отворена изложба слика црногорских мјеста, крајева, одијела и тонова, што их је Ј. Куба фотографисао и нацртао по Црну Гору, и које смо ми имали прилике гледати на Цетињу. Кажу да је та изложба вазда цупа гледалаца.

Припослано.

Г. М. Дервиш-бегу Љубовићу!
Врања (Србија).

Одговор на отворено писмо у „Српском Гласу“ број 37.

Ја сам силно побуђен самим одзивом на мој допис у „Гласу Црногорца“ број 32, љубезни брате по вјери и по крви. Ви сте велику част учинили мени тијем што сте истакли моје име у тако цијењеном и пространом листу као што је „Српски глас“, а још више сте ме обрадовали тиме што сте ми подобни појмачи и дубоко осјећати баш тамо далеко наше интересе тако крупног значаја — као што је наша лична човјечанска и религиозна слобода и равноправност у Црној Гори. Говорите: да сте душом с нама спојени у благодарности Његовом Височанству нашем витешком Господару Књазу Николи I-ме. Доиста има се рашта њему благодарити, не само што Он као наш — Србин дика свакога Србина без вјерске разлике, који не осврћући се на све препреке увећава државне моћи свога народа подижући га са сваке стране, просвјетно и привредно. При томе Он је далеко од сваког фанатизма и предрасуда; јер Он државништво не оснива на багдурству и грубој снази но на разуму, правдици и поштењу.

Знајући све нама више ништа не остаје, но да само Овога нашег Владара

ми је велим, али немам наде да ће остварити то своје обећање, е је сиromaх оболио! А и године су по српједи те је много чега и позаборавио.

За времена старчева приповиједања нијесам га хтио ни о чем задркивати питањима, по што је скоро са свим оглухнуо, те бих му морао викати, а тиме бих га опет и пометао у даљем приповиједању; само сам га неколико пута додирнуо у знак, да престане, докле побилежим оно што би ми испричао; и на пошљетку сам га запитао, да ли је кад примјетио да Раде прави стихове. На што ми је одговорио.

— Једина му забава бијаше у часовима школског одмора: бацање камена с рамена, скакање скока и играње на пловке.

Из овога дакле излази, да до шеснаесте своје године Раде није стиха написао.

На завршетку још ми је да споменем, да су сви Радови судругови изумрли, осим Петра — као што ми рече исти —, не рачунајући Стева Калуђеровића, „проклетог Теклића“, за кога би вриједно било пропитати, да ли је и још у животу.

Оволико с моје стране

волимо и вјерно служимо па да од Његове мудре владе очекујемо напредак наш и нашега српског племена.

У томе увјерењу остајем ја, па желим да и ви у њему останете —
Бар, 30 октобра 1890.

ваш брат по вјери и по крви
Мурат Хоџа Карађузовић.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

БЕЧ, 27 октобра. — „Politische Correspondenz“ јавља, да је аустро-угарска влада примила предлог српске владе, да се почну договори за трговачки уговор између Србије и Београдине. Бечка влада жели да ти договори буду у Бечу.

МИЛАНО, 27 окт. — Каприви је дошао; на железничкој станици примио га је Криспи, поздравили су се усрдно. И прије и после обједна договарали су се државници. Оба ће сјутра поћи у Моницу, гдје их Краљ чека на објед. У недељу вратиће се Каприви у Берлин.

ТРОСТ, 27 окт. — Царевећ наследио Николај Александровић, са пратионом, стигао је амо јутрос на 11 часова. Народ га одушевљено поздравља. Све власти изашле су преда њ. На 11 и по кренуо је на дук са руском ескадријом (у тој ескадрији су два је велике оклопнице, „Владимир Мономах“ и „Памјат Азова“.)

ЦАРИГРАД, 28 окт. — При затвору православних цркава у Солуну, Родосту и Битољу, чинио се народ невјешт. На два мјеста (која? ур.) владике не хтједоше извршити затвора. — Није истина да је затворен државни секретар у министарству иностраних дјела, Артип-паша.

МОЊА, 28 окт. — Краљ је примио Капривија и даровао му ленту авонсијаде.

БЕЧ, 29 окт. — Гласови који се разиоше по Бечу о Тесаревој болести, сасвим су неосновани. Тесар је јучер ловио лов и сасвим је здрав.

МИЛАНО, 29 окт. — Каприви је јутрос кренуо у Берлин, пошто се срдочно опростио са Криспијем.

СРИЈЕДАЦ, 29 окт. — Данас је предат одговор сабрања принцу Фердинанду, на његов поздрав. Сабрање га увјерава, да ће Бугари прихвати сваку жртву за коначну побједу политике принчеве и његове владе.

АТИНА, 10 окт. — Нар. скупштина отворена је пријестолом бесједом: Грчка жели бити пријатељица свих великих држава; та политика неће ником сметати, а помоћиће развитку земље. Влада ће се озбиљно побринути око уређења народне обране.

СРИЈЕДАЦ, 10 окт. — Синоду, који дође поклонити му се, одговорио је принц Фердинанд, како у томе види јемство, да ће га владике помоћи у труду његову за добро и напредак Бугарске.

ЛОНДОН, 31 октобра. — На свечаном обједу Лорда Мера изјавио је први министар лорд Солзбери, да је пут руског Царевећа Нашљедника у Индију, гдје ће бити гост Краљице Викторије, добар знак за одржање мира.

БЕРЛИН, 1 новембра. — Јучер при отварању пруског ландтага, рекао је Цар, да може с поуздањем очекивати продужење одржања мира, пошто су пријатељски односи са страним државама ове године још боље утврђени.

ЛОНДОН, 1 новембра. — Султан је уступио француском друштву грађење кеја на Златном Рогу.

БЕЧ, 2 новембра. — Царевинско вијеће сазвано је на 4 децембра.

БИОГРАД, 2 новембра — Скупштина је на окупу. Прво ће да се изабере председници, секретари и одбори, па ће се отворити скупштина пријестолним говором свечано.

ХЕРЦЕГ НОВИ, 2 нов. — Књаз и Књагинја Романовска и Вел. Књагинја Мјаница дошли су амо на су пошли, ради јакот југа, на кароци у Дубровник, оклен ће на Севску Ријеку.

СТЕЧАЈ.

Овијем се отвара стјечај на управљено мјесто општинскога писара на Цетињу. Услови се предлажу и примају у самој општини. Рок стјечају траје до 1 децембра о. г.

Број 1.

На Цетињу, 1 новембра 1890.

УПРАВА
ОПШТИНЕ ЦЕТИЊСКЕ.

НАЗНАЊЕ.

Овдашњи цетињски трговац **Вуко Ј. Мартиновић** отпочиње ових дана, на ново, у својој старој кући, која се налази у главној цетињској улици, мјеновиту трговину.

За горе речену радњу ја ћу Вука Ј. Мартиновића први кредитирати, и јемчити свакоме, који Вуку услијед мога писменог јемства повјерење даде, те га топло трговцима и овдашњим његовим муштеријама препоручујем.

Цетиње, 21 септембра 1890.

ПЕРО М. ВУКОТИЋ.

Јављам п. и господи путницима, да сам у овој вароши отворио нову, добро уређену

ГОСТИОНИЦУ

у сопственој кући, снабдјевши је свим потребитим стварима у тој струци. Собе са ваљаним намјештајем, јело и пиће, брза и тачна послуга, стоји свакоме на расположењу, а по сасвим умјерној и утврђеној цијени. Како соба, тако и јела има више врста: одабраније и разноврсније скупе, а простије јефтиније; а у сваком случају са највећом тачношћу, редом и чистоћом.

Осим тога уз гостионицу има и доброуређена штала за коње и кола, као и све што је потребито за издржавање коња.

Надајући се, да ће сва господа који ме буду посјетили, бити у свему задовољни, молим их за што чешће посјете.

Миркова-Варош Подгорица
28 Октобра 1890.

С поштовањем
Кол. Шинкола.

(1—5)

ОГЛАСИ.

Новоустановљена

Краљ. срп. државна класна Лутрија.

Ова од државе установљена и гарантована новчана Лутрија, састоји се од 30000 сребрака од којих у пет класа у току за пет мјесеци сигурно добијају 15000 сребрака а то значи да свака друга сребрка добија.

Главни добитци подијељени су у свих пет вучева као:

Франака 150.000. 75.000 50.000, 40.000 35.000, 30.000, 25.000 20.000 и т. д.

Укупна сума која се издаје на добитке износи:

Франака 3,200 500 у сребру.

Званичан „Проспект“ ове лутрије свакоме на захтјев бесплатно шаљем.

Срећке за прво вучење коштају:
срећке 24 франка, $\frac{2}{3}$, $\frac{1}{2}$, 12 $\frac{1}{2}$, 6 $\frac{1}{2}$,
срећке 3. франка у сребру.

Ко жели ове срећке имати нека се изоволи са порудбином обратити на фирму

Ђорђе Р. Одавић
Београд (у Србији)

(2—3)

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON d'Hiver, sur demande adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie
PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres et prix. Expéditions dans tous les Pays du Monde. Le catalogue indique les conditions pour l'envoi franco de port et de douane.

Interprètes dans toutes les Langues

(3—5)

POUR TOUTES

LES

PERSONNES LISANT LE FRANÇAIS

le journal le plus complet, le plus intéressant et le meilleur marché est

L'EDITION INTERNATIONALE

HEBDOMADAIRE

de l'Indépendance belge, la seule publication conçue au point de vue véritablement cosmopolite et international et donnant dans

dix pages grand format

comme les grands journaux anglais et américains

le résumé complet du mouvement politique, littéraire, artistique, scientifique et mondain de toutes les capitales du monde.

A chaque numéro est joint un

Supplément littéraire

réunissant la collaboration de tous les grands romanciers, feuilletonistes, nouvellistes et chroniqueurs en vogue.

ABONNEMENT:

UN AN. 25 FRANCS. 6 MOIS. 15 FRANCS

Tout abonné d'un an pour 1891 recevra GRATUITEMENT le journal jusqu'à la fin de l'année 1890.

Numéros spécimens GRATIS et FRANCO sur demande adressée à

L'administration de L'Indépendance

17, RUE DES SABLES, BRUXELLES

On demande de bons agents dans toutes les grandes villes.

ЈЕФТИНЕ, МИЛЕПЕ И ЕЛЕГАНТНЕ

КОЧИЈЕ

од 170 мор. а. в. и више. — Лака кола (Sandläufer), Фаетони (Милора), Батарди и затворене кочије као и мртвачка кола. Увијек у највећем избору готових на складшту,

Цијеници бадава и франко.

ЈОСИП БОГДАН,

творничар кочија у Будимпешти.

Творница: Pfauengasse Nro. 10—12.
Складиште: Museumring Nro. 10—19 und Pfauengasse Nro. 7.

(3—10)

Мимо сваку другу новину!

ОПШТА КУХИЊСКА НАПРАВА.

Коју је призната париска свјетска и бечка пољопривредна изложба, да је најпрактичнија, најкориснија и најпотребнија за сваку кућу, продата је у обје изложбе, у више милијона комада.

Тој направи задивно се сваки живи ко га је гођ видео, и домаћице и дјеца, и сељаци и властела и т. д. и тако је чудо учинио, да су стигле силне наруџбине, одма по првијем огласима о тој чудноватој справи.

„Невјероватно па ипак истинито“

Та справа надмаша све досадашње проналаске и може се употребити за ове потребе:

За 1 минут може се том справом ожулити, огренити или исјећи, по вољи, крунине или ситније, 1 кило кртоле, репе, роткве, хрена, лука, краставца, свакога воћа и т. д.

За 2 минута може се зготовити масла, скорупа или повлаке, за по минута пијене од млијека, шолада и т. д.

Даље служи и као микроскоп; увећава сваку ствар 400 пута, те је много корисна за испитивање јела и пића.

Таква направа од трајне ковине и са неопштењем перама стоји само

3 франка

докле још има спреме.

Шаље само за готово или на ривал су једини

пошљачки завод

S. Altman

Wien, I., Dominikanerbastei, 23.

(4—15)

500

пута увеличана види се свака ствар кроза скоро пронађени

Чудотворни Микроскоп за штап

који је зато пренотребан за сваког трговца, учитеља, ученика, па потребан и користан још и за сваку кућу ради испитивања јела и пића. Уза њ се добија и дупа која је много корисна кртаквидама при читању.

Шаље се само за готово или за поштанске марке, цијена

2 франка 50 сантима,

без трошка за сав Исток.

D. Klekner,

Wien, I. Postgasse 20.

(4—20)

ЧУЈ, ЧУЈ, ЧУЈ!

Обрадујте одмах своју домаћицу јутрос пронађеном куханском справом, од које је више милијона комада продато на парискј свјетској и бечкој пољопривредној изложби.

Још никад увиђена

та справа служи за ове потребе: За 1 минут можете од млијека или скорупа начинити масло, а за по минута млијечну пијену, пјену или пунча од јаја и т. д.

За 1 минут можете ожулити, огренити или исјећи 1 кило кртоле, лука, краставца, роткве, репе и т. д., крупно или ситно, по вољи.

Даље служи та справа као микроскоп; при испитивању јела и пића види се кроза њ свака стварица 400 пута виша.

Таквој справи састављеној из неопштине ковине и пера цијена је премалена са

3 франка 50 сантима.

Та пренотребна справа, ради своје нечуване цијенове, уведена је већ у све фамилије бечке и париске и може се добити само у моје старославне фирме, за готово или на ривалсу у све крајеве свијета.

D. Klekner,

Wien, I. Postgasse 20.

(4—20)